

ШЫН

Солун 1925 чылдың август 31-де үнүп эгелээп.

№ 87 (15911) ♦ 1997 чылдың август 30, суббота

Ат салган шагы 22.00. 3 Садар өртөз 1000 рубль.

РЕСПУБЛИКА АМЫДЫРАЛЫ

КИЖИЛЕР, БОЛУУШКУННАР, ФАКТЫЛАР

УРУТЛАР, ШКОЛАЖЕ БЕЛЕТКЕНИНЕР!

Сентябрь 1 - Билиглер хүнү

БӨГҮНГҮ ШКОЛА. АК-КАРА ЧОККА ЧУГАЛААЛГА...

УРУТЛАР — бистин келир үеви, чурттуң келир үеви деп турарымызга кан-дан да маргыж чок. Шы-нан-ла, бөгүнгү чаштар, шко-лачылар, анык-оскен амы-ларга канчаар белегетти-нер, калдык эртең-билиг-кижилер апар болур, чурт, оок салым-чоду оларның хо-лунга баар чүве болганда, оортан келир үе улуг хамаа-рылгалы.

Бөгүндө бис, нинтилед, ада-кестер, чаштар, бир сал-галды хевирлеп, кижизиле-диге хамаарылгалыг школ-дан эгелээп, дээди өөредилге черлеринге чедир бүгү албан черлерин база бир базымның эргинде турар бис. Бо өөредилге чылы бистин берге, рынок экономиказын-че шилчилгелгил үе-чада деп турарымыз. Бо каш чыл-дарда бис өөредилге, кижизил-диге талазы-биле калдык чидиргилер, калдык че-динчилер болган бис деп чүвени долгу санал, то-дарадыр берге. Ынчанга-дан чүве өөредилге чылы-нче чылынып чадым түн-дүлдиге доктап болган чаа өөредилге чылынып согула-ларын сайгарып болур.

1996-1997 өөредилге чы-лында республиканын өөре-диге системазынга 462 өөре-диге албан черлеринге 87363 уругларын болган өөреникчилерин, сургуулар-ны хаара туткан (ол саннар ол-да дараалашка-биле оон мүмүндө өөредилге чылы-нда мындыг турган: 477 база 86586). Оон иштинде школа нозыны чептээп уруглар ал-бан черлери 241, аааа ууг-ла-ны саны 17266 (18317). 137 нинти билиг школала-рынга өөреникчилер саны 65971 болган (64269).

профессорат өөредилге учи-лицилеринге 4187 сургуу-ларны хаара туткан (оон мур-нунда чылда 4 муң хире). Тускай (дузалал база кадык, шыдайт дээрине) 7 школа, чаа 812 өөреникчи өөренип, Школа чанынчир аркан 44 интернаттарга 2368 өөрени-кчи чурттап, өөренип тур-ган (оон мурнунда чылда 5149 кижин).

Эрткен өөредилге чылында Эрзинин Каныкта чаа эге школа, Кок-Тейин СБФ суу-рунун эге школанын чаа ба-зыны, Төвө-Хемде проф-уучиле аныктырылган. Чаа профучиле кижилер, ачылар, даарыкчылар бе-леткээр уруг: оон аңгыда Тээли, Нарын, Кунгурту суурларда ИТУ физикалар а-жылдап эгелээп, Ынчал-жа-жон Монгун-Тайга, Улуг-Хем, Кызыл кожуунарның, Кызыл база Ак-Довурак хо-райларның школаларында өөренип олуттар чедипсеи хевээр аркан, ээлчегил бо-лурунуң коэффициентиз чү-дүгү 30 хуу ажык, ынча-дан чүвени долгу санал, то-дарадыр берге. Ынчанга-дан чүве өөредилге чылы-нче чылынып чадым түн-дүлдиге доктап болган чаа өөредилге чылынып согула-ларын сайгарып болур.

Өөредилге албан черле-ринге эрткен чылын башкы кадрларын саны 69050 бол-ган. Кол эртемнер аайы-биле

чогуур билиг башкылар-биле хандыгынганы 90 хуу ажык турар. Ынчал-жа-жон башкы ажилыны алда-хун-дукселди оларның шалыны-ның кудуздундан, оон кадында оон до-ктамаал төлөвезинде, комму-нал ачы-дуза чингелдерин тыгылсап баарынын хараа-зы-биле, чурттаар оран-за-жык чедипсеинде дыка дууштал турар. Чинээ, 2063 башкы кадрларын, оон иш-тинде 319 анык специали-терин чурттап, өөренип тур-ган экижидери негетти-нип турар.

Нинти ортумак өөредилге школаларының материал-техник хандырылгалы чылдан чыла кудулап тур-зак, оларын чептээп (са-ны) хевээр аркан, өөредил-ге билиг база оон чалаларын стандарттары сатыгынтып, школаны ара каар, чылда-ган чокка кичээл үер чо-руктар кызырылган, өөре-никчилерин билинниң шы-нарынга негелдиги өскөн.

Бир кол чүве — школа-ларда өөредилге чорудууга эри, таптаашкын үезиниң схемаларындан чылдар, чаа уг-шын баадаладып тургу-зар (инновация) талазы-биле акылдар дыка илелкейгел-де. Оларда өөредилге планна-рын варианттарын шил-дил алырын системасы акылдан кылдынган. Тыва тоотузу, географиянын баш-кыларыне инновацияг кы-шуду, хой-хой школаларда улусуу чаңчалар, национал культуура база уран чуул-талазы-биле курстарын өөре-диге практикал киирип турар. Бо талазы-биле Гин-Хем, Барын-Хемчик, Тес-Хем, Кызыл, Чөөн-Хемчик болган өске-даа кожуунар-ның школалары эки дур-

жууганы моончеп ап турар. Чамкы колкол эртемнери анык өөредилгилер алайы база шешелед курс програм-малары тургустунган, ол талазы-биле акылдар үе-ча-да аайы-биле чоруп турар.

Эрткен чылдың түнүлдө-ри-биле школаларының 70 хуузу ортумак өөредилге че-дин алырын уламчылап, а школа доокуучуларын 35 хуузу мергезил чедип алга-нын херчингилерин ал-тыган. Бо чылдың доокуучу-ларын 17-зи алдын, 73-ү моончеп медальгил эдилек-чилер бооп, ТР-нин Прези-дентиз Ш. Д. Ооржакчи хо-луяндан шыныггаларын алыр аас-кежиктиг болганар. Республиканың сес, катап-таагы — сес школалары Россияның «Чылдың школа-зы» конкурсу-конкурсуунуң тилекчилери болганар. (Кызылдың № 3, 9, 15, Ме-жегейин, Байын-Алаактың, Самагалдайын, Солчурун, Тесе-Хачын ортумак школа-лары). А Бора-Тайга орту-мак школалары турист-эколо-гик ажилын организастаар-нын талазы-биле Россия ко-рулдезинин лауреады бооп шыгдалган.

Ынчал-жажон дыка хой до-дээ школаларда өөредилгел-дин шынары белдээп, програм-маларын практиктиг кезээп боттандырып сула, өөре-никчилерин билиг-мергезил-дин бот-тускайлаң сайзыра-дын чаа педагогиктиг техно-логияларын өөредилге чору-дунга ажылгап киирери, ки-чээдин методиказын сайзы-рангайыктары, өөредилге стандарттарын талазы-биле акыл чептес бооп арт-кан.

Назы чептээптерин кеме-херек үүлгедир чоруу кызы-рылган-даа болза, оон хем-чээли улут бооп артышкан.

А. Би-Хем, Чаа-Хөл, Чеди-Хөл, Бай-Тайга кожуунарда назы чептээптерин кеме-херек үүлгедир чоруу харын мырыял өскөн. Уругларын, өскүстерин, хайгаарал-ка-рактап чок артканының со-циал камгалалын, чурт-таар оран-байжы эргелери-нин айтырылгалы чедир шиптирлеттинмейн келген. Өскүстерин, оон иштинде социал өскүстерин (ада-и-зинин хайгаарал чок арт-кан) саны улам өзүп оран. Карагал-хайгааралда алган уругларын саны 1995 чыл-да республикада 2100 тур-ган болза, бо чылдың эгезин-де 2324, азырандыга бер-генер — 1686 тургандан 1728 четкен. Оон-биле че-регелтир социал камгалалы чок апарган уругларын ка-тегориязы — ажил чок ада-иелерин уругларын улут бо-лугу тыгын келген. Рес-публикада оларын саны — 28542. Уругларын социал камгалалын байдалын ак-ша-шалыны, уругларга по-собителери төлөзүн докта-мал соңгааралы улам наарымадып турар.

Өөредилге системазын-санын, акшаландырыш-кында чептестер болган тур-гуну билиг эвес байдал кол бергелдизиктерин де-ду, чылдагыны бооп турары билигилер. Өөредилге систе-мазын акшаландырыш-кыны санаттыгын негелде-хергелдиз 54 хуузу, ыла-вылаттыгын бюджеттин 87 хире хуузу болган. Чинээ, школа назын чептээп уруг-лар албан черлерин бай-далы дыка нарын. Оларын материал-техник ханды-рылгалы прокс байдалында. Кол фондур элдин чед-ди, акылгатылгыны кырында келген, капитал септелге, чаарылга негет-тип турар уруглар садтары саны 157. Эрткен чылдың 7 уруглар садтары хандыган, бөлүктөр саны өзгөжөп, ында хаара тутту-ган чаштарын саны муң ажык кижиге кызырылган.

Республиканын өөредилге системазын кол согулгазы болза, нинти база профессо-нал өөредилгени улам ыңай сайзырангайыктары деп чү-вени барымдаалаш, амгы тургустунган социал-эконо-миктиг байдалдарда өөредил-ге албан черлерин акыл-дан, чурттаар арга-шынзын камгалал арттырып, база хандырылгалы, өөредилгени федералдык база республика чергелгил программалыг эр-темнерин, өөредилге ча-дарларын стандарттарын албан чедип алыр негелде-рин күсүдерин, өөредил-генин түнүлдөрин хынаа-рының аргаларын, хевирле-рин сайзырангайыктарын талазы-биле организастыг дыка педагогиктиг акылды уламчылап, хоңжудур негет-тинип турар.

Школа, кижизилдиге, өөредилге бүгү-нинтингил хев-рээ, чүгө дээрже чаала кы-лашпап чоруу чаштардан эгелээп, ушун Кырганарга чедир мааа хамаарылгалыг, сагып дүвүлдиг, киж бору-зуу салымшынын. Соңгу-зуу хун уруглар салындан эгелээп, дээди өөредилге черлерин экижтери акыл-тыннып, база бир чаа базым, үелеткел калдык-лаа шапта-раазынаралыг, муңчулалыг чоруп келген болза, өөредил-ге боттанып, ол дээш байгы күжениниң салдынар ужурул.

ЧАА ӨӨРЕДИЛГЕ ЧЫ-ЛЫ-БИЛЕ

Акшанын туду саарылгазын чурумчудур, туду акшанын банкы-дан дашкаар саарылгазын кызырар талазы-биле хемчеглер дугайында

ТЫВА РЕСПУБЛИКАНЫН
ПРЕЗИДЕНТИНИН ЧАРЛЫ

Туду акша-хөреңгилерин банкыдан дашкаар саарыл-ганы республикада дыка кеңүүр. Банкыларын кес-саларында туду акшаның кирери 1996 чылда 16 хуу кызырылган. Акшаның ни-ти масааында туду акшаның хемчээли 94,3 хуу четкен. Туду акшаның хынаада чок болу берген саарылгазы бо-ла, үндүргүл төлөзүндө чаптыгып ойталаарыны, республикада бирин эгелде төлөзүндө хандырылгалыг төлөткөн акша-хөреңгилерин тыгылгыны кеңүүр чылдагыларын бирээп болуп турар.

Туду акша саарылгазын хынаадагы шыныгырадыр, үндүргүл болган өске-даа төлөзүндө чылдагыны көвүдир согулга-биле докта-дыр болза:

1. Россия Федерациязын Төп Банкының Тыва Рес-публикада Национал банкы-чы чээли организасталары-га дараазында даалгалары боор:

— чедир төлөзүн өрелгил бүүдүргүлдерин кассалары-га кирген акшаны чарыгдал-гын чоруту болган ол акш-нын оларын расчоттарынча, агар саналарын шилчилти-рер.

— чедир төлөзүн өрелгил бүүдүргүлдерин кирин ал-ган акша-хөреңгилерин кий-рер оларга моон мурунда тыгылсап чептестердин күш чок болулар:

— бюджетке төлөзүлгө талазы-биле өрелгил чок бүгү деңгелдерин юридик-тиг эргелгилерин кирин ал-ган акша-хөреңгилерин шал-гыда, социал характерга төлөзүлгө, кеңээ акша-а-гыл продукциязын, саяа аймап болган, өске-даа чүдүлдер чондан садып ал-гыда, командировкага, кал-целерия херекселдер, акыл-агыл инвентарын са-дып алгырыга база септел-гилерин кылдырылган, кы-вар-чаар материалдарга доктааттыгын мурун езу-гаар шыл чарыгдал турары-ч хынаадагы шыныгы-радыр.

— бүүдүргүлдерин, орга-низасталарын, албан чер-лерин кассаларына агар акшаның 1997 чылда до-ктааттыгын лимиттерин 1997 чылдың октябрь 1-ге чедер 50 хуу чедир кызырар.

2. Чээли бээр организастал-лар:

— вексельдиг оперативтар талазы-биле азы керээ-дугу-рулгалар езууга баш буру-гар төлөзүмчилерин агыл-ды алдыра, туду юридиктиг эр-гелгилерге дорт төлөзүр (банкында счедунге), шил-диге чокка төлөзүм кы-лырын ооксидир:

— 2 муң рубль түндүг акыг туду акшаны акыл-а-гыл хергелгилерин акыл-лаар кылдыр юридиктиг эр-гелгилерге тыгылсап ооксидир.

— касса оперативалар чорудалыг баа туду ак-ша-биле акылдарын негел-дизилерин чурумун хе-жиктап юридиктиг эргелгил-дерге болган.

лерге хамаарышкан меде-лери хынаада кылдынгаа хунден соңгаар үш хонук хуусаада үндүргүл органи-зация долу хемчээлди-биле дамчыдып бээр.

3. Кожуунар, Кызыл бол-ган Ак-Довурак хоорайга чарыгдалыг даргалары — акша саарылгазын ха-мааржыр бүгү бүүдүргүл-дери, албан черлерин, органи-зацияларын кийриштири-шаан, тургустунган байдал-ды ийн негелде хуусаада сай-гарып кеер, акша-хөреңги-лерин банкыларын кассалары-нга өңдө хой кылдыр кие-рер, үндүргүлери болган өске-даа 1 дегелерин бөгө-жетке долузу-биле шилчил-диге, туду акша-биле акылдыг не-гелдерин сагып талазы-биле хемчеглерин боттанды-рар:

— оперативтиг акылды чорудалыг акша саарылга-зын акылдарын шил-чилтирер, чээлилерин тыгыл-сап, үндүргүлери чыр, тус че-рин экономиктиг програм-маларын күсүдир талазы-биле банк акыл-чорудул-гын акша-хөреңгилерин кий-рер чок черлерге ол ко-миссияларын тургузар, ук комиссияларын составына кожуунар, хоорайга чары-галарын, расчот-касса төл-гилерин, чээли бээр органи-зацияларын, үндүргүлери чы-ныгы организасталарын, са-наа организасталарын төлөз-кчилерин кийриштирер.

4. Бүүдүргүлдерин, албан черлерин, организасталар-нын үндүргүлдерин:

— Россияның Банк дирек-торларын чевүлгелерин 1993 чылдың сентябрь 22-де бадылааны Россия Федера-циязында касса оперативла-рын чорудар Чурумун 24 пункттузунга дүштүр арткай акшаны касса дептеринге акыл хуну дооступ турда, хун бүүдө кирин демдег-лээрин хандылар:

— касса кирген акша-а-гыл моон соңгаар хандырып тур-ган чээли организасталары-биле дугушканын езуугаар чигеи-биле чарыгдалары хандылар.

5. Кирген туду акшаның касса лимиттерин ийн катап акыг хемчээлгил кылдыр

Тыва Республиканың Кызыл хоорай, № 71.

Президентизм Ш. ООРЖАК. 1997 чылдың август 22.

ТАНЫЛЫР: Республикада туду акшаның эргелгилерин талазы-биле шыныгы айтырылган тургустунган, касса кур-далыры дыка өзгөжөп, Тываның хергелгилерин үндүрүп берген акшаның чүгө оон бир кезин банкыларын кас-саларынча дедир кирин турар, бүүдүргүлдерин болган организасталарын кассаларын кирген акшаның 85 хуузу оларын боттарынын хергелгилерин акылгатылган бооп турар. Санажыла счедунга дамып эртин турар акша чүгө 4,4 хуу, а оларда бар акша-хөреңгилер туду акша 79 катап хой болуп турар-дыр. Акшаны туду эргел-дизин оонгай чүгүл болза, оон контролдары берге, оон-биле калы ол үндүргүл оонарылдан чылдар арганы берип турар. Алды аялар дүргүлде а т.м. муң ажык бүүдүргү-лелерге чоруткан хынаадаларын түнүлдөрин кеерге, оларны тозан хуузу кирин алган акшаны банкыларын кассаларынча дужаалып, оон боттарынын хууза чарыг-даларына ажылгап турганын аларын. Ынчанга ТР-нин Президентизм үстүндө Чарыкты үндүргөн бооп турар. Оон күсүлдерин чедип алыр конугу чүгүл согулга, оон түн-дүлдиге акша эргелгилерин шын орууча кирер, акша бүү-дүргүлдерин саналарын кирер, мындыг болганда бюджет эки додуртулар болур.

Бистин корр.

Система МОНГУШ ту-гаалашкан.

Система МОНГУШ ту-гаалашкан.

Система МОНГУШ ту-гаалашкан.

Система МОНГУШ ту-гаалашкан.

Система МОНГУШ ту-гаалашкан.

Система МОНГУШ ту-гаалашкан.

Система МОНГУШ ту-гаалашкан.

Система МОНГУШ ту-гаалашкан.

Система МОНГУШ ту-гаалашкан.

Система МОНГУШ ту-гаалашкан.

Система МОНГУШ ту-гаалашкан.

Система МОНГУШ ту-гаалашкан.

Система МОНГУШ ту-гаалашкан.

Система МОНГУШ ту-гаалашкан.

Система МОНГУШ ту-гаалашкан.

Система МОНГУШ ту-гаалашкан.

Система МОНГУШ ту-гаалашкан.

Система МОНГУШ ту-гаалашкан.

Система МОНГУШ ту-гаалашкан.

Система МОНГУШ ту-гаалашкан.

Система МОНГУШ ту-гаалашкан.

Система МОНГУШ ту-гаалашкан.

Система МОНГУШ ту-гаалашкан.

«ПРЕЗИДЕНТ БОЛГАН БОЛЗУМЗА...»

Мында солун аттыг ажылыш оюну Тыва Рес-публиканың аймактар билиш сайзырлар талазы-биле куруне комитети эрткен деп турар. Аааа тайылбыр бээрин комитеттин даргасынч оракачкы Татьяна Чамзырковна ДАМБАДАН дилеп, кыска интервью алган мен.

— Татьяна Чамзырковна, даа эки билинмейн барган 70-80 чылдарда төп солун-нарда «Бир эвес мен дирек-тор болган болзумза...» деп конкурстар парлалгын тур-гун болбай. Оон түнүлдү-

оолдар, уругларын нинти өзүлдээ, угаан-сарылыны сайзыралы, иштики мөзү-ш-нары, чүвени дүрген, бурун-гаар угаан болашкыны хун келген тудум сайзырап олутур деп чүвени утпааа олутур. Ынчанга чурт, рес-публика иштинин болуш-кунуна улут улус-биле бир домей сайгарып, хары-ндаа моон соңгаар чүгү

лырын дугайында солун оолдарын чорудуп турар. Республиканың үстүк клас-сарының өөреникчилери, экология талазы-биле кыг-лаа билинмес чаа ажыдыш-кынарын кылганын солун-нарда-да парлал турду. А Президент соңгулаларын үезинде улут улустан чыл-да калбай, аныкталары бейин

Кыска интервью

— Оюн-конкурса кымнар киржил?

— Оюнга нинти билиг шко-лаларын 10-11 клас-сарын бүгү күзүлгел өөре-никчилери киржил. Аааа «Бир эвес президент болган болзумза...», «Чүгө мен ууг-тукчу болушкан чоруп мен», «Бир эвес уугутукчу болуш-кан» дээн кижиктиг чога-лыдарын билип, көргүзүп болур. Оон аңгыда кан-диг

бир теманы шилдип алгаш, аааа хамаарыштыр план-схе-мадан чүгө тургузул болбас деп. Чинээ, президент болур дээн дикж, оон-биле кымнар акылдары, аппарат поста-зы кандыг туруп болуру дээн чиктиг. Ынчанга мааа уругтун тыгылгы-гарын чорудан акы чүгүл дер көстүп көөр боор деп, бүүрүл турар бис.

— Түндүлдерин каян үн-дүрлү?

— Акылдарын аргалыг болза сентябрь 18-ге чедир

бистин комитетке дужаан турар. Красноармейск ку-думчуз, 76 дугаар байын.

— Татьяна Чамзырков-на, уругларга солун чуул-шаналдары боор болгай...

— Бистин комитет эң акы уругларга «Океан» лагерин-ге даштарын путевкаларын тыгылсап бис. А бистин-биле калы бо оюну эрттирип тур-дар. Өөредилге намызы беле-ткел турар.

— Систеа МОНГУШ ту-гаалашкан.

ПРЕЗИДЕНТИНИҢ ЧАРЛЫКТАРЫ, ЧАЗАКТЫҢ ДОКТААЛДАРЫ, АЙТЫШКЫННАРЫ

Республика бюджетинге кирген акша-хөренгилерин бюджет албан черлеринин болгаш организацияларының өрө-ширезин төлээр кылдыр хувааганын бадылаар дугайында Тыва Республиканың Чазак-ның доктаалы

1997 чылдын август 26, № 366. Кызыл хоорай.

Тыва Республиканың Чазакның доктаалы болза: 1. Саарылга банкылардан болгаш федералдыг бюджеттен кирген акша-хөренгилерин шалың талазы-биле өрелерин дуглап, бюджет адырын аныктыкчыларынга, бичи уруглар пособиелеринге, чуртталга-коммунал ажыл-агыйына, а ол ышкаш ачы-дуза чедиргени дээш

ӨРЕЛЕР ТӨЛЭЭРИНИҢ ПРОТОКОЛУ

(млн. рубль)

Шулгу	Ооң иштинде					Өскө чарыгдалар
	Чазак соң-тороо шалыңга	Өөредилге, кадык камг., култура, өрелерин чедиргенин калыптартып бергени	Мортектинг	Кышкы белектелер	Кышкы белектелер	
Шилчидеринге ооң иштинде:	5338	1404	1170	100	1915	749
Бай-Тайга кожуну	20	20				
Барыш-Хемчик	144	44	100			
Чөөн-Хемчик	63	63				
Каа-Хем	25	25				
Кызыл	227	127	100			
Мөңгүн-Тайга	104	54			50	
Өвүр	38	38				
Бий-Хем	199	36	150	18		
Сут-Хөл	118	18	100			
Танды	21	21				
Тес-Хем	127	27			100	
Току	26	26				
Улуг-Хем	872	237	100	45	490	
Эрап	12	12				
Чаз-Хөл	165	35	80		50	
Чели-Хөл	774	294	80		400	
Кызыл хоорай	0					
Ак-Довурак хоорай	678	334	80	37	225	
Республикада албан черлеринге	1720	380	600		749	

Бирги ээлчегде чарыгдаларын 1997 чылдын август 21-де төлөөринин ПРОТОКОЛУ

Шулгу	Ооң иштинде							Өскө чарыгдалар
	интер-политика	документация шалыңга	Эм аймакта	Алп-чеге	Өскүстөр, майна пособиелер	Уугуларга интер-политика	Чазак соң-тороо шалыңга	
Шилчидеринге ооң иштинде:	16877	0	0	1000	1000	1075	9719	1233
Бай-Тайга кожуну	589					69	490	30
Барыш-Хемчик	722					62	590	70
Чөөн-Хемчик	888					78	770	40
Каа-Хем	462					42	370	50
Кызыл	925					51	674	200
Шынаа сумузу	33					4	29	
Мөңгүн-Тайга кожуну	394					34	310	50
Өвүр	338					30	278	30
Бий-Хем	394					17	337	40
Сут-Хөл	335					48	267	40
Танды	537					65	459	30
Тес-Хем	633					41	522	70
Току	242					27	185	30
Улуг-Хем	887					84	653	30
Эрап	373					25	308	40
Чаз-Хөл	303					24	249	30
Чели-Хөл	470					20	300	150
Кызыл хоорай	2760					270	2490	100
Ак-Довурак хоорай	591					53	438	100
Республиканың ооң иштинде:	4961			1000	1000	28	83	2850
«Тывагаз»	700							700
Ужар чуул бүүдүргөсүн	900							900
«Кызыл» куш фабрикасы	200							200
Өөредилге, камг., өөред. ном.	500							500
Кадык камгалам. камгалам.	550							550
Ооң иштинде: аарыг улусту өмнөдөн чорударына	200							200
рентген аппаратуразын чедип алырына, эптеп тургузарына	250							250
туберк. удур хемчеглерге	100							100

Бюджет организацияларына 1997 чылдын август 22-де өрелер төлээр талазы-биле ПРОТОКОЛУ

Шулгу	Ооң иштинде							Өскө чарыгдалар
	интер-политика	документация шалыңга	Эм аймакта	Алп-чеге	Өскүстөр, майна пособиелер	Уугуларга интер-политика	Чазак соң-тороо шалыңга	
Агар санга кирген Шилчидеринге ооң иштинде: ИХЯ	2381	181	360	70	138	343	319	100
Өрттө удур камгалам	813					218	228	50
Солуннар редакциялары	371	40	15	15		95	95	50
Ооң иштинде:								
«Тувинская правда»	80							80
«Шын»	100							100
«Өнө сөзү»	68	18	19	7	3			15
«Тываның аныктары»	45	9	9	4	3			23
«Смелые шаги»	25							25
«Тыва Республика»	55	12	12	4	5			22
Сеткүүдөр редакциялары	94	8	10	3	4			69
Ооң иштинде:								
«Башкы»	45							45
«Улуг-Хем»	49	8	10	3	4			21
Ном үндүрер чор	100							100
Култура ламызы	32	33	33	13	13			100
Симфония оркестр	35							35
«Тыва» этн. аас								
Чогаалдың төвү	23	8	9	3	3			23
«Күзөл» аныктар төвү	17	4	8	2	3			17
Хөгжүм-шин театр	152							152
Филармония	214	30	95	23	37			214
Киноиндустрия	99	30	30	11	11			99
Аныктар фондусу	30							30
Архив (архивизация) судуну	10							10

1997 чылдын август 25-те байдал өзүгээр ажыл төлөөринин, аш-чеге өрелерин төлөөринин ПРОТОКОЛУ

Шулгу	Ооң иштинде							Өскө чарыгдалар
	интер-политика	документация шалыңга	Эм аймакта	Алп-чеге	Өскүстөр, майна пособиелер	Уугуларга интер-политика	Чазак соң-тороо шалыңга	
Шилчидеринге ооң иштинде:	75034	202	7664	19036	26111	5724	7869	8908
Бай-Тайга кожуну	3931		667	1085	1146	174	418	441
Барыш-Хемчик	5008		702	1472	1419	271	567	547
Чөөн-Хемчик	5364		696	1511	1583	383	582	609
Каа-Хем	3432		510	934	968	252	376	372
Кызыл	4414		647	1290	1290	195	496	406
Шынаа сумузу	436		86	118	121	20	45	46
Мөңгүн-Тайга кожуну	2012		196	650	605	75	250	136
Өвүр	2946	20	289	892	892	147	343	343
Бий-Хем	3240		267	937	932	374	366	384
Сут-Хөл	3264		593	850	852	294	327	328
Танды	3514		478	1001	1001	262	386	386
Тес-Хем	3114		452	859	815	335	336	317
Току	2259		461	590	609	139	231	229
Улуг-Хем	4044		410	1252	1258	165	475	484
Эрап	2860	182	556	638	638	280	281	285
Чаз-Хөл	1892		255	538	536	129	207	207
Чели-Хөл	1895		292	552	583	27	216	225
Кызыл хоорай	8205		499	4464	4564	656	1638	1638
Ак-Довурак хоорай	1911		611	603	230	235	232	232
Республика организацияларына	11893	107	2757	5796	1034		1076	1123

Бюджет организацияларының өрелерин 1997 чылдын август 26-да төлээр талазы-биле ПРОТОКОЛУ

Шулгу	Ооң иштинде							Өскө чарыгдалар
	Чазак соң-тороо шалыңга	Өөредилге, кадык камг., култура, өрелерин чедиргенин калыптартып бергени	Мортектинг	Кышкы белектелер	Кышкы белектелер	Кышкы белектелер	Кышкы белектелер	
Шилчидеринге ооң иштинде:	12314	220	1450	2500	1275	50	400	50
Каа-Хем кожуну	70							70
Кызыл	50							50
Танды	50							50
Току	50							50
Кызыл хоорай	2500							2500
Республика организация ооң иштинде:	9594	50	1450	2500	1275	50	400	50
Кадык камгалам. камгалам.	673							673
АнтиВИЧ (СПИДКЕ) удур программага	133							133
Нефрология программага	400							400
Медучилище к-р	50							50
Өөредилге ламызына	450	50						500
Соц. хандырылга ламызына	500							500
«Росхарылаанформат»	900							900
Чуртталга-коммунал а/а	500							500
«Тыва алты» АО-га	785							785
Хлеб өртөөнү алгалы	486							486
1996 чылдын өрөм ооң иштинде:								
«Кызыл» хлеб заводунга	245							245
Бай-Хаак КХЗ-ге	100							100
Хову-Аксонга	100							100
«Хероис» АО-га	41							41
Наро ажил-агый ламызына (КЧМ)	50							50
Хуусаа бетинде чедип алырына чедип	3960							3960
Ооң иштинде:								
Току	370							370
Датта фермазына (1997 чылдын июль 24-га № 287 доктаалды өзүгээр)	50							50
Сайтаркыч ажил фондусунга (1997 ч. август 21-де № 357 доктаалды өзүгээр)	60							60
Култура ламызына (№№ 314, 352, 351 доктаалдар)	155							155
Өт-бүлө бижиктирер фонд	200							200
Эртем куржунуна	135							135
Ооң иштинде:								
Кадык камгалам. камгалам.	75							75
Эртем ажилдарына	60							60
Субсидия дээр акша дузаламчызы								
(«ТР-ниң 1997 чылда республика бюджетинин дугайында» Хоойлуга дүүш-тур) чуртталгага	40							40
Эмнелге страховиксиз-инг фондусунга	500							500
Чазактын администрациязына	200							200

КАШИННИҢ АЧЫЗЫ ЭВЕС-ТИР ИЙИН ОЛ...

Тыва Республиканың Чазак Президентинин Администрациясына хөй чагаалар кээп, билдириниш-кинер кирип турар. Олар-ның аразында амдырал-чуртталгазын баксыра-нындан идгеп, дилеп кылган кээргенчиг чагаалар база эвэс эвэс. Ылангыч сөөлүгү уеле. Олар үр уеле акша-шалың албааны-биле холбаш-кан.

Барык шунту чагаалар Президентинин холун дам-чып эгерт. Ол дол-доран даалгалары бээр, ыччангаш чуул кылдыр болуп турар, ону кылдыр турар. Даалгалар, күүселер кижилерден оң негедези канчаар-да аажок шыңгы. Ол даалгаларын хөй кезин куусетиниш турар. Бир эвэс кууседикчи ол акжылды чылээр азы идепкей чок болуп болза, ол шыңгы хемчеге оонажыр. Ындыг-даа болза хөй чүүлдер куусетинер арга чок болуп, чүге дээр хөй акша-хөренгилер негеттинер. Боттарыстын орулгалары аразында аңаа чедер. А Москвадан сан-хө дузаламчызы бо-ла озал-дай бээр.

Шак мындыг берге уеле республиканың социал-экономиктиг байдалын харыдаар ужуруг кижилер яны-бүрү чанчаар болуп-тур. Президенти биле оң командазы чу-ну кылды турарын чон би-лир: кижилерин амдырал-тын кижилер дээр хөй кезинде акжылдап турар. И. Ооржак биле А. Мельниковтун катал согулгаларын соон дорай-ла кылдып турар чүве-не ол ышка-жыл. Чаа Чазакты тургузу-тарга-ла, анык ораалчылар олар-биле калы идепкейлиг акжылдай бердилер. Россия-ның Чазакта болгаш Саң-хө яамызына кирип санал-галары бүүрүлгү кылдыр үндүлүп турган, белеткээ.

Во улуг акжылдык түн-нелде чүү болганын көрүп тур бис: Р.Ф-тин Чазактын ораалчы Даргазы, экономи-ка сайды И. Уринсон база сан-хө сайдынын бири ораалчызы А. Кудрин Тывага хамаарышкан ийи улуг чөвүл хурал эрттирип Оон соонда-ла бюджет органи-зацияларына бир-ийи айың шалыңнарын берген. Школа, эмнелге, уруглар салтары акшаны алган. Оон кадына экономикамын база болуп турар алыраларын чылгач берип турар эгерткитери-нист, хөмүр-аштыларын болгаш туудуктарынын дет-кир арга бар болган.

Бир ай дургузунда 150 млрд. рубльди алган, үлээ. Ону канчаар кылганын кө-рүп тур силер. Кожууннар-ның чыгыра даргалары, бү-дүрүлгелерин болгаш орга-низацияларын удуртукчу-лары боттары анаа дорт ки-ришкен. Канчаар үлээнин солун, сеткүүлге дыңдадып

турар-дыр, өскээр чугаа-лаарга, ачык-чарлыг кылдып турар. Харын-даа Ча-зак Баштыңынын бири ора-дан дуза дилээр. Оларда чу-гаалаар эрге бар, ыччалза-даа акша ырактат, ону чедип алыр дээр акжылдаар алаар. Дилемс хөй деп чугаа-лап турар улус бар, ону бис-тер шунтувус күзээр бис, чүге оларга чангыс чүвени чугаалап каалы: нинтилер амдыралы, экономика бот-тары хоойлугу, шунту чүве-ли о

«ШЫН» — ТЕЛЕКӨРҮКЧҮЛЕРГЕ

Понедельник

СЕНТЯБРЬ 1
БИРГИ ПРОГРАММА
РНТ БИРГИ канал

6.00 ЭРТЕГІНІН МЕНДИ-
ЗИ.
9.00 МЕДЭЭЛЕР.
9.15 «Судьба деп аттыг кыс»,
т.с.
10.00 Хуулаазыннар шөлү.
11.00 Бут бөмбүүчү доңчу-

далы.
11.30 Аялганы тып көрөм.
12.00—12.10 МЕДЭЭЛЕР.
15.00 МЕДЭЭЛЕР.
15.20 «Динозаврлар сүрүктү-
лөрү», м.с.
15.45 «Марафон-15».
16.05 Сылдыктар шагы.
16.40 «Гарри—хар кижик», т.с.
17.05 Он алды харга чедир
болгаш оон-даа өрү назы-
лыларга.
17.30 Делегейни дескиндир.
18.00 МЕДЭЭЛЕР.
18.20 «Судьба деп аттыг кыс»,
т.с.
19.10 СОЛҮН КИЖИЛЕР-
БИЛЕ УЖУРАЖЫЛГА
ШАГЫ.
19.35 Аялганы тып көрөм.
20.00 Чедиргеини дилеп ты-
вар дөш.
20.40 Тамчыктыг удунар,
18.00 МЕДЭЭЛЕР.

Вторник

СЕНТЯБРЬ 2
БИРГИ ПРОГРАММА
РНТ БИРГИ канал

6.00 ЭРТЕГІНІН МЕНДИ-
ЗИ.
9.00 МЕДЭЭЛЕР.
9.15 «Судьба деп аттыг кыс»,
т.с.
10.00 «Бистер»
10.40 Каткы-аг паворазам.
11.30 Аялганы тып көрөм.
12.00—12.10 МЕДЭЭЛЕР.
15.00 МЕДЭЭЛЕР.
15.20 «Динозаврлар сүрүктү-
лөрү», м.с.

15.45 «Хөгдүг КВАМПАНИЯ»
кварцето.
15.55 Мультиролла.
16.45 Хуулаазыннар, азы
Силема.
16.40 «Гарри—хар кижик», т.с.
17.05 Он алды харга чедир
болгаш оон-даа өрү назы-
лыларга.
17.30 Делегейни дескиндир.
18.00 МЕДЭЭЛЕР.
18.20 «Судьба деп аттыг кыс»,
т.с.
19.10 СОЛҮН КИЖИЛЕР-
БИЛЕ УЖУРАЖЫЛГА
ШАГЫ.
19.35 Аялганы тып көрөм.
20.00 Чедиргеини дилеп ты-
вар дөш.
20.40 Тамчыктыг удунар,
20.00 ТЕМА.

Среда

СЕНТЯБРЬ 3
БИРГИ ПРОГРАММА
РНТ БИРГИ канал

6.00 ЭРТЕГІНІН МЕНДИ-
ЗИ.
9.00 МЕДЭЭЛЕР.
9.15 «Судьба деп аттыг кыс»,
т.с.
10.00 ТЕМА.
10.40 Дарыг амытаннар аймаа.
11.25 Хуу библиотекка.
11.30 Аялганы тып көрөм.
12.00—12.10 МЕДЭЭЛЕР.
15.00 МЕДЭЭЛЕР.
15.20 «Динозаврлар сүрүктү-
лөрү», м.с.

15.45 Каткы болгаш К.
15.55 До-м-сол.
16.45 Джунглинда кыйгызы.
16.40 «Гарри—хар кижик», т.с.
17.05 Он алды харга чедир
болгаш оон-даа өрү назы-
лыларга.
17.30 Делегейни дескиндир.
18.00 МЕДЭЭЛЕР.
18.20 «Судьба деп аттыг кыс»,
т.с.
19.10 СОЛҮН КИЖИЛЕР-
БИЛЕ УЖУРАЖЫЛГА
ШАГЫ.
19.35 Аялганы тып көрөм.
20.00 Чедиргеини дилеп ты-
вар дөш.
20.40 Тамчыктыг удунар,
20.40 Тамчыктыг удунар,
21.00 УЕ.
21.45 «Плюшхикада үш төрөк»,
уран-чечен фильм.
23.10 Москва дугайында 12
ыр.
23.50—00.15 МЕДЭЭЛЕР.

18.20 «Судьба деп аттыг кыс»,
т.с.
19.10 СОЛҮН КИЖИЛЕР-
БИЛЕ УЖУРАЖЫЛГА
ШАГЫ.
19.35 Аялганы тып көрөм.
20.00 «Бистер» деп програм-
ма.
20.45 Тамчыктыг удунар,
21.00 УЕ.
21.45 «Москвада басып чор
мен», уран-чечен фильм.
23.10—00.15 Евгений Кисин
«Россия» ынакшыл-биле.
«РОССИЯ» канал
8.00 Лукоморье.
8.30 «Адыр, мана», м.ф.
8.40 Православ шажын ка-
лендары.

8.45 Боду режиссер.
9.15 «Москваның амырлар-
чуртталгазы», «Москваның
төөгүлери» деп бөлүктөн
барымдаалыг фильминин
баштайгы көргүзүү, 1-ги
фильм.
9.40 «Москваның доора ку-
дучуларының ыркым-
чышында».
10.15 «Санта-Барбара», т.с.
11.05 Телесалыг.
11.20 Кызыгаар чок бут бөм-
бүү.
11.55 Шимчөөс хөрөңги са-
ды.
12.00 МЕДЭЭЛЕР.
12.20 Чер кырында чурттап
чоруур кижик.
12.50 «Будүү чугаа», уран-

чечен фильм.
14.10 С. Шолоховтун програм-
мазы.
15.00 МЕДЭЭЛЕР.
15.15 «Майковтун ынакшыл-
ды», телефильм, 1-ги ке-
ээ.
15.55 Россияның алдын кар-
тазы.
16.20 Саратов губерниясы 200
харлап турар.
16.25 «ТИ-маркет».
16.35 «Ол база кино-дур», ба-
рымдаалыг сериал.
16.55 Лукоморье.
17.20 «Адыр, мана», м.ф.
«ТЫВА» канал
17.40 Мультифильм.
18.15 Идегал.
18.35 МЕДЭЭЛЕР.

18.45 «Чаа өөредилге чылы-
вың бүдүүзүндө», дорт
афир. Тел. 3-27-69, 3-33-23.
19.25 ТЫВА ЧЕРДЕ.
19.45 Коллаж.
«РОССИЯ» канал
20.00 МЕДЭЭЛЕР.
20.25 «Улуг-хан», уран-чечен
фильм.
22.00 Кежээкинн мендиз.
22.50 «Мастер-ралли-97».
23.05 «Москваның амырлар-
чуртталгазы», «Москваның
төөгүлери» деп бөлүктөн
барымдаалыг фильминин
баштайгы көргүзүү, 1-ги
фильм.
23.30 Дежурный кезек.
00.00 МЕДЭЭЛЕР.
00.35—01.13 «Эх, оруктар».

УШКУ ПРОГРАММА
ХАМААРЫШПАС ТВ канал
10.00 БӨГҮН ЭРТЕН.
13.05 «Уптээшкннер: «Аме-
рикага болган төөгү».
14.00 БӨГҮН ЭРТЕН.
14.45 Телеюон.
14.50 Кинолар дугайында ме-
дээлер.
15.00 Мээн сөөлгү бодалым
силерин дугайында бол-
лур», хөрөңжөннөр дугайы-
нда сериал.
16.00 БӨГҮН ХҮНДУС.
16.15 «Чугле ийн катап өлүр»,
уран-чечен фильм.
«РОССИЯ» канал
17.40 Хосту хуреш талаам-
биле делегей чемпионнады
18.45 «Проект-арсенал» көр-
гүзөр.

19.00 «Санта-Барбара», т.с.
ХАМААРЫШПАС ТВ канал
20.00 БӨГҮН ХҮНДУС.
20.30 «Сезам кудумчу».
21.00 «Ак-көк ыш», т.с.
22.00 Дистанция 60.
22.45 «Бут бөмбүү» клуб.
23.00 БӨГҮН КЕЖЭЭ.
23.40 Хуннун маадыры.
00.00 «Дармнын бугазы».
02.00 БӨГҮН КЕЖЭЭ.
02.45 «Буктар», т.с.
03.35 МЕДЭЭЛЕР.
04.00 БӨГҮН ДҮН ОРТУ-
ЗУНДА.
04.25—05.15 Теннис талаам-
биле АКШ-тын аякы бирги
чери дөш маргылдаа.

Четверг

СЕНТЯБРЬ 4
БИРГИ ПРОГРАММА
РНТ БИРГИ канал

6.00 ЭРТЕГІНІН МЕНДИ-
ЗИ.
9.00 МЕДЭЭЛЕР.
9.15 «Судьба деп аттыг кыс»,
т.с.
10.00 МЕДЭЭЛЕР.
10.40 Аян-чорукчулар клу-
бу.
11.30 Хуу библиотекка.
11.40 Смак.
12.00—12.10 МЕДЭЭЛЕР.
15.00 МЕДЭЭЛЕР.
15.20 «Динозаврлар сүрүктү-
лөрү», м.с.

15.45 Каткы болгаш К.
15.55 До-м-сол.
16.45 Джунглинда кыйгызы.
16.40 «Гарри—хар кижик», т.с.
17.05 Он алды харга чедир
болгаш оон-даа өрү назы-
лыларга.
17.30 Делегейни дескиндир.
18.00 МЕДЭЭЛЕР.
18.20 «Судьба деп аттыг кыс»,
т.с.
19.10 СОЛҮН КИЖИЛЕР-
БИЛЕ УЖУРАЖЫЛГА
ШАГЫ.
19.35 Аялганы тып көрөм.
20.00 Чедиргеини дилеп ты-
вар дөш.
20.40 Тамчыктыг удунар,
20.40 Тамчыктыг удунар,
21.00 УЕ.
21.45 «Плюшхикада үш төрөк»,
уран-чечен фильм.
23.10 Москва дугайында 12
ыр.
23.50—00.15 МЕДЭЭЛЕР.

20.40 Тамчыктыг удунар,
чаштар.
21.00 УЕ.
21.45 «Плюшхикада үш төрөк»,
уран-чечен фильм.
23.10 Москва дугайында 12
ыр.
23.50—00.15 МЕДЭЭЛЕР.

9.50 «Москваның төөгүлери»
деп бөлүктөн барымдаалыг
фильминин баштайгы көр-
гүзүү, 2-ги фильм.
10.20 «Санта-Барбара», т.с.
11.10 Телесалыг.
11.25 Судал.
11.55 Шимчөөс хөрөңги са-
ды.
12.00—12.20 МЕДЭЭЛЕР.
14.20 «Эх, оруктар».
15.00 МЕДЭЭЛЕР.
15.15 «Анелъ Судакевич»,
телефильм, 2-ги кезээ.
15.55 Россияның алдын кар-
тазы.
16.25 «ТИ-маркет».
16.40 «Ол база кино-дур»,
барымдаалыг сериал.
17.40 Лукоморье.
17.35 Алданым чөм үзөндө
хөгжүм.
«ТЫВА» канал
17.50 Хакас ТВ көргүзөр.
Россияның составына Ха-
касиянын баштап кирге-
лини 290 чылынга.
18.30 Ажык-биле.
18.45 МЕДЭЭЛЕР.
18.55 Эренер.
19.15 Экономиктагы айтыры-
лар.
19.35 МЕДЭЭЛЕР.
19.45 Коллаж.
«РОССИЯ» канал
20.00 МЕДЭЭЛЕР.
20.25 «Векзал», уран-чечен
фильм.

16.35 «Ол база кино-дур»,
барымдаалыг сериал.
17.00 Лукоморье.
17.25 «Адыр, мана», м.ф.
17.45 Куулура салы.
18.10 «Чала бешки дугуй».
«ТЫВА» канал
18.40 «Болчаг шагы», С. Сап-
чат.
19.40 МЕДЭЭЛЕР.
19.20 Президентинин ажил-
даар кабинетинде.
19.40 МЕДЭЭЛЕР.
19.50 Коллаж.
«РОССИЯ» канал
20.00 МЕДЭЭЛЕР.
20.25 «Меналлар», уран-чечен
фильм.
22.05 Кежээкинн мендиз.

22.50 «Москваның төөгүлери»
деп бөлүктөн барымдаалыг
фильминин баштайгы көр-
гүзүү.
23.20 Театр болгаш көрүктү.
00.00 МЕДЭЭЛЕР.
00.30 «Мастер-ралли-97».
00.45 «Обломов» кафе.
01.25—02.39 «Тбилиси—мээн
башкыны» уран-чечен
фильм.
УШКУ ПРОГРАММА
ХАМААРЫШПАС ТВ канал
10.00 БӨГҮН ЭРТЕН.
13.05 «Амгы граф Монте-
Кристо», т.с.
14.00 БӨГҮН ЭРТЕН.
14.15 «Мен болгаш мээн
ыдым», дог-шоу.

14.50 Кинолар дугайында
медээлер.
15.00 «Мээн сөөлгү бодалым
силерин дугайында бол-
лур», т.с.
16.00 БӨГҮН ХҮНДУС.
16.15 «Полония серканызы
Джак Рид: чептүр чорук
дөш дилээшкннде», уран-
чечен фильм (АКШ).
18.00 БӨГҮН ХҮНДУС.
18.30 «ГАЗ-3-33...», уран-
чечен фильм.
УШКУ ПРОГРАММА
«РОССИЯ» канал
18.45 «Проект-арсенал» көр-
гүзөр.
19.00 «Санта-Барбара», т.с.
ХАМААРЫШПАС ТВ канал
20.00 БӨГҮН ХҮНДУС.

20.30 «Сезам кудумчу».
21.00 «XX чүс чыл дайын-
нарда», барымдаалыг
фильм.
22.00 Дистанция 60.
22.45 «Бут бөмбүү» клуб.
23.00 БӨГҮН КЕЖЭЭ.
23.45 Хуннун маадыры.
00.00 «Долорун каан»,
уран-чечен фильм.
02.00 БӨГҮН КЕЖЭЭ.
02.45 «Угулаа», т.с.
03.40 МЕДЭЭЛЕР.
04.00 БӨГҮН ДҮН ОРТУ-
ЗУНДА.
04.25 «Бут бөмбүү» клуб
көргүзөр.
05.15—05.15 Теннис талаам-
биле АКШ-тын аякы бирги
чери дөш маргылдаа.

Пятница

СЕНТЯБРЬ 5
БИРГИ ПРОГРАММА
РНТ БИРГИ канал

6.00 ЭРТЕГІНІН МЕНДИ-
ЗИ.
9.00 МЕДЭЭЛЕР.
9.15 «Судьба деп аттыг кыс»,
т.с.
10.05 «Мээн ө-бүлөм: шко-
ла айтырлары».
10.40 Дегереза бакында
барда.
11.25 Ойна-ла, гармонь.
12.00—12.10 МЕДЭЭЛЕР.
15.00 МЕДЭЭЛЕР.
15.20 «Динозаврлар сүрүктү-
лөрү», м.с.

15.45 Каткы болгаш К.
15.55 До-м-сол.
16.45 Джунглинда кыйгызы.
16.40 «Гарри—хар кижик», т.с.
17.05 Он алды харга чедир
болгаш оон-даа өрү назы-
лыларга.
17.30 Делегейни дескиндир.
18.00 МЕДЭЭЛЕР.
18.20 «Судьба деп аттыг
кыс», т.с.
19.15 КИЖИ БОЛГАШ
ХОЮИЛУ.
19.45 Хуулаазыннар шөлү.
20.40 Тамчыктыг удунар,
чаштар.
21.00 УЕ.
21.50 «Арыг хөөлбектер»,
уран-чечен фильм.

20.40 Тамчыктыг удунар,
чаштар.
21.00 УЕ.
21.45 «Огазета, б», уран-
чечен фильм.
23.20 «Алексей Каплер.
Ынакшылдыг төөгүлери».
00.00—00.25 МЕДЭЭЛЕР.

11.05 Телесалыг.
11.20 Москва панорамасы.
11.25 «Кижилер, ажалар,
амырлар».
11.55 Шимчөөс хөрөңги са-
ды.
12.00 МЕДЭЭЛЕР.
12.20 «1939», уран-чечен
фильм, 2-ги сериясы.
13.25 «Коллизия» программа.
14.15 Аббаттын эргим хөле-
гелери.
14.30 Чүс чылдын бүдүү-
зүндө.
15.00 МЕДЭЭЛЕР.
15.15 «Атаманың уругла-
ры», телефильм, 4-кү ке-
ээ.
15.55 Россияның алдын кар-
тазы.

16.20 Эр болгаш хөрөңжөн
кижикер.
17.00 Р. Викток-биле кежээ.
18.00 Делегей байдалынын
дугайында.
18.20 Төңчү чок аян-чорук.
18.50 «Уш новелла», м.ф.
19.00 «Күсүк конгулуур-
лар», уран-чечен фильм.
20.40 Боду режиссер.
20.55 «Тенекчилер», уран-
чечен фильм.
22.45 Шугут чажыт.
23.40 «Мастер-ралли-97».
23.55 Москва панорамасы.
00.00 МЕДЭЭЛЕР.
00.40 Уткучтар арын.
00.55 Москва панорамасы.

22.10 Москва панорамасы.
22.20 «Москваның төөгүлери»
деп бөлүктөн барым-
даалыг фильминин баштай-
гы көргүзүү, 5-ки кезээ.
22.50 «Иван Грозный хаан»,
уран-чечен фильм, 2-ги се-
риясы.
00.00 МЕДЭЭЛЕР.
00.30 Кежээкинн мендиз.
01.05—01.18 «Мастер-рал-
ли-97».

14.15 Чаштарын чугаалары.
14.50 Кинолар дугайында
медээлер.
15.00 «Мээн сөөлгү бодалым
силерин дугайында бол-
лур», т.с.
16.00 БӨГҮН ХҮНДУС.
16.11 «Джунлиа», уран-чечен
фильм.
18.00 БӨГҮН ХҮНДУС.
«РОССИЯ» канал
18.10 «Кижилер, ажалар,
амырлар».
18.40 «Булганчыны — поч-
та данчыштыр».
18.45 «Проект-арсенал» көр-
гүзөр.
19.00 «Санта-Барбара», т.с.

ХАМААРЫШПАС ТВ канал
20.00 БӨГҮН ХҮНДУС.
20.30 «Сөөлгү боду», м.ф.
21.00 «XX чүс чыл дайын-
нарда», барымдаалыг
фильм.
22.00 Дистанция 60.
22.45 «Бут бөмбүү» клуб.
23.00 БӨГҮН КЕЖЭЭ.
23.40 Хуннун маадыры.
00.00 «Орус ретайм», уран-
чечен фильм.
01.40 Алло, Фима.
02.00 БӨГҮН КЕЖЭЭ.
02.45 «Угулаа», т.с.
03.45 МЕДЭЭЛЕР.
04.00 БӨГҮН ДҮН ОРТУ-
ЗУНДА.
04.25 Телеюон.

Суббота

СЕНТЯБРЬ 6
БИРГИ ПРОГРАММА
РНТ БИРГИ канал

6.10 «Москваның үш хонук»,
уран-чечен фильм, 1-ги се-
риясы.
9.15 Мультифильм.
10.00 МЕДЭЭЛЕР.
10.15 Хуу библиотекка.
10.30 Интэ-инилион.
10.35 Эртеини почта.
11.15 Каламбур.
11.45 Смак.

12.10 Третьяковскага делар
эртикени.
12.40 «Москва трамвайы»,
уран-чечен фильм.
13.35 Мария Калластың өш-
пө сыгызы.
13.55 Та бүзүрөнөр, та бү-
зүрөнөр.
14.25 Ирина Мирошниченко
ырлар.
15.00 МЕДЭЭЛЕР.
15.20 Мультифильм.
16.05 Америка М. Таратута-
нын көргөни-биле.
16.30 Дирог амытаннар ай-
маа.
17.10 Төгүтүн аркылары.
17.50 Москваның 850 чы.

19.45 «Дорт-ла мурнуу чүк-
че», т.с.
20.40 Тамчыктыг удунар,
чаштар.
21.00 УЕ.
21.40 «Покров хаалгалары»,
1-ги болгаш 2-ги серия-
лары.
00.15—00.30 Пресс-экспресс.

11.05 Телесалыг.
11.20 Москва панорамасы.
11.25 «Кижилер, ажалар,
амырлар».
11.55 Шимчөөс хөрөңги са-
ды.
12.00 МЕДЭЭЛЕР.
12.20 «1939», уран-чечен
фильм, 3-кү сериясы.
13.30 Эш-өөрлөр. Мария
Савина.
14.00 Чүңүр-ла дугайында
эзе репортаж.
14.15 «Чептүр чоруктун үзеи».
14.40 «Кызыл дөңгө».
14.55 Москва панорамасы.
15.00 МЕДЭЭЛЕР.
15.15 «Игуменья Серафима»,
телефильм, 5-ки кезээ.

16.20 Эр болгаш хөрөңжөн
кижикер.
17.00 Р. Викток-биле кежээ.
18.00 Делегей байдалынын
дугайында.
18.20 Төңчү чок аян-чорук.
18.50 «Уш новелла», м.ф.
19.00 «Күсүк конгулуур-
лар», уран-чечен фильм.
20.40 Боду режиссер.
20.55 «Тенекчилер», уран-
чечен фильм.
22.45 Шугут чажыт.
23.40 «Мастер-ралли-97».
23.55 Москва панорамасы.
00.00 МЕДЭЭЛЕР.
00.40 Уткучтар арын.
00.55 Москва панорамасы.

22.10 Москва панорамасы.
22.20 «Москваның төөгүлери»
деп бөлүктөн барым-
даалыг фильминин баштай-
гы көргүзүү, 5-ки кезээ.
22.50 «Иван Грозный хаан»,
уран-чечен фильм, 2-ги се-
риясы.
00.00 МЕДЭЭЛЕР.
00.30 Кежээкинн мендиз.
01.05—01.18 «Мастер-рал-
ли-97».

14.15 Чаштарын чугаалары.
14.50 Кинолар дугайында
медээлер.
15.00 «Мээн сөөлгү бодалым
силерин дугайында бол-
лур», т.с.
16.00 БӨГҮН ХҮНДУС.
16.11 «Джунлиа», уран-чечен
фильм.
18.00 БӨГҮН ХҮНДУС.
«РОССИЯ» канал
18.10 «Кижилер, ажалар,
амырлар».
18.40 «Булганчыны — поч-
та данчыштыр».
18.45 «Проект-арсенал» көр-
гүзөр.
19.00 «Санта-Барбара», т.с.

ХАМААРЫШПАС ТВ канал
20.00 БӨГҮН ХҮНДУС.
20.30 «Сөөлгү боду», м.ф.
21.00 «XX чүс чыл дайын-
нарда», барымдаалыг
фильм.
22.00 Дистанция 60.
22.45 «Бут бөмбүү» клуб.
23.00 БӨГҮН КЕЖЭЭ.
23.40 Хуннун маадыры.
00.00 «Орус ретайм», уран-
чечен фильм.
01.40 Алло, Фима.
02.00 БӨГҮН КЕЖЭЭ.
02.45 «Угулаа», т.с.
03.45 МЕДЭЭЛЕР.
04.00 БӨГҮН ДҮН ОРТУ-
ЗУНДА.
04.25 Телеюон.

ЧАРЛААДАР
Төрүттүнгөн хунуңер-биле!

Бистин эргим аязысы Татьяна Алексеевна УРКУК бо
хунуңерде болуучу чартык чус чыл юбилейни демгелер
эртирип турар. Ол Эрэин ортумак школанында эге клас-
сар башкызы болуп ажалдап турар. Аязысы бир кыс-
тар, ийн өлгүн өнөрлөгч неми, бисти бут кырында
тургузуп каар дөш амыр-дыш чок ажалдап чоруур.
Эрескекээз оожумтоптут аязысыка бисти чырык чөр
кырында чапал, кижизидип, өстүрүп, эртем-билгине чеди-
рип чоруур дөш чептиргенини илереди, черге че-
ди кудук басып мөгөйлөп, ажал-ыжине чептишкннерин
калышкыны, лас-кежикти күзөлдөс.

Уруу Салма, оолдары Салма, Сереза, күдээзи
Эрес, кени Чамис, уругларынын уруглары, дун
мадары.

Кызыл хоорай, Красноармейская, 100, индекс
667000.

ТУРГУЗУКЧУЛАРЫ: Тыва Республикаы
Чалаа болгаш «Шын» солун редакцияынын
коллективы.

Кол редакторнун оралакчысы Вера КУУЛАР.

Солун неделада 8 катап үнөр.

Хемчээле 2 сарлаар ама.

Туражы 4925.

Чатыг 346.

Корр

Агар саны: КВ «Тыва кредит» № 363406.
сч 700161629. МФО 049304729. ИНН—1701008465.

Солун Россия Федерациянын Парлааты болгаш мас-
лыг информатива дептериянын талаам-биле соолуш-
тулаалыг чагылыктагы «Төрүт» болгаш бүткүл-
кыял Тыва дептерия эртеледен бүткүл-кыял
Бүткүл-кыял дугайы — Т 0007

Солунда ажалгыттар материалдарын авторлары
бодалары редакцияны тургүзүп алушкы барып бо-
лур. Ажыгыттар саналар болгаш ажал-ажа фактылары,
ынакшылдыг эзе авторлар боттары карымалар

ДЫННАДЫГ

Тыва Республиканың Арга-арыг ажал-агынын куру-
не комитетинин диннадыг бола: арга-арыгнын хөр-
дөкчүлүгүндө уду хөрөңжөөшкн хөмчөөлөрүн бо чыл-
дыг август 30-ден сентябрь 1-ке чедир Танды болгаш
Чеди-Хөл кожуунуна боттандырар.

Бо айткын хуулаа болгаш оон сөөлүндө будун ай-
дургузунда ол кожуунуна арга-арыг деңсиздерин
ден каттаары, мөөгү чымыр, мал-маганы кадары хө-
руглуг.

Тываның Чогаалчылар эвелелинин баштаар чери, «Улус-
Хем» сектүүлдүн редакциясы болгаш Тываның ном үдү-
рер чери Тываның школаларынын алдар